



PROP-KOE/2026-04

18 lutego 2026 r.

### Opinia w sprawie projektu „Programu ochrony brzegów morskich”

Ministerstwo Infrastruktury przedstawiło 28 stycznia 2026 do konsultacji społecznych tekst programu wieloletniego pt „Program ochrony brzegów morskich” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko<sup>1</sup>. W związku z tym, Państwowa Rada Ochrony Przyrody, działając na podstawie art 96 ust 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody, przedstawia poniższe stanowisko.

Program jest nowelizacją poprzedniego programu pod tą samą nazwą, obowiązującego do 2025 r. Nowy program ma objąć lata 2026 – 2040, a jego głównym celem jest „...zabezpieczenie linii brzegowej na poziomie odpowiadającym stanowi z 2023 r. z zastosowaniem selektywnie aktywnej ochrony, tj. ochrony szczególnie narażonych na erozję odcinków, przy jednoczesnym ograniczaniu skali erozji na całej długości wybrzeża.”

Dynamika brzegu morskiego w Polsce jest znana, badana od lat 50-tych XX w i opisana w wielu publikacjach naukowych i technicznych raportach. Na poziomie międzynarodowym, strategia walki z erozją na Bałtyku została określona w dokumencie HELCOM w 1995 roku, jako rekomendacja 16/95, gdzie wprost stwierdza się, że ochrona brzegów powinna być ograniczona do obszarów o cennej infrastrukturze, podczas gdy w pozostałych miejscach procesy brzegowe powinny być pozostawione w naturalnej dynamice. **Zgodnie ze współczesnym podejściem do ochrony środowiska w Unii Europejskiej, należy uwzględniać naturalną dynamikę ekosystemów, a interwencję ograniczać do koniecznych sytuacji. Zjawiska takie jak falowanie, erozja, poziom morza, czy temperatura, są elementami zmiany klimatu wymagającymi adaptacji a nie walki - z wyjątkiem obszarów, na których zagrożone są dobra cywilizacyjne.**

Szczegółowe opracowania wartości przyrodniczych morskiej strefy brzegowej (np. Łabuz 2013, Lazarus i in. 2025), czy nowe opracowania związane z wdrażaniem Rozporządzenia UE 1991/2024 o odbudowie zasobów przyrodniczych, wyraźnie wskazują na szkodliwość każdej ingerencji technicznej dla naturalnego dynamicznego środowiska (zarówno tzw. miękkiej ingerencji, czyli refulacji, jak i twardej, czyli betonowych umocnień).

Procesy dynamiki brzegu morskiego nie są zagrożeniem dla siedlisk przyrodniczych pasa brzegowego, takich jak klify i wydmy (jak próbuje sugerować Program i prognoza oddziaływania na środowisko), ale podstawowym czynnikiem podtrzymującym istnienie i dobry stan tych ekosystemów. Obowiązek odbudowy tych siedlisk, wynikający z Rozporządzenia UE 1991/2024 o odbudowie zasobów przyrodniczych można zrealizować tylko zapewniając więcej miejsca dla naturalnych procesów brzegowych, a nie walcząc z nimi.

---

<sup>1</sup> <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/Program-ochrony-brzegow-morskich-projekt>

---

W ślad za w pełni uzasadnionymi merytorycznie opiniami, będącymi podstawą protestów przedłożonych przez morskie instytuty badawcze (Instytut Oceanologii PAN, Morski Instytut Rybacki Państwowy Instytut Badawczy, Wydział Geografii i Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego), stwierdzamy, że należy od nowa zdefiniować zakres odpowiedzialności państwa w strefie brzegowej, z uwzględnieniem procesów naturalnych, a zapis o utrwalonej linii brzegowej wg pomiarów z konkretnego roku uważamy nie tylko za anachroniczny, ale także powodujący wymierne straty ekonomiczne, liczone w milionach złotych rocznie.

**Cytowana literatura:**

Łabuz T.A., 2013, Raport Sposoby ochrony brzegów morskich i ich wpływ na środowiska przyrodnicze polskiego wybrzeża Bałtyku. Wyd. Fundacja WWF, Warszawa, p.1-178

Lazarus M., Bociąg K., Moskalewicz D., Wróblewska A., Afranowicz-Cieślak R. 2025. Krajowy plan odbudowy zasobów przyrodniczych w Polsce – wkład do planu obejmujący siedliska przyrodnicze 2110, 2120, 2130, 2140. Projekt LIFE for Dunes PL. Gdańsk.

dr hab., prof. UW Wiktor Kotowski

przewodniczący KOE PROP  
[podpisano elektronicznie]

Otrzymują:

Pan Dariusz Klimczak, Minister Infrastruktury

Pani Paulina Henning-Kłoska, Minister Klimatu i Środowiska

Pan Mikołaj Dorożała, Główny Konserwator Przyrody

Pan Piotr Otawski, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska